

FOIA BELETRISTICA.

Ese de doue ori intr'o luna, adeca in 1 si 15 dupa c. v. in formatu de o cola si jumetate. — Atâtu manuscriptele, câtu si banii de prenumeratiune sã se adreseze la redactiune, localulu acestei-a : **Strat'a postei vechie nr. 1, etagiu 1. nr. 96.**

Pretulu de prenumeratiune pentru provinciile austriace : **la anu 5 fl. la 1/2 de anu 2 fl. 50 cr.**; pentru Romania si strainetate **la anu 7 fl., la 1/2 de anu 3 fl. 50 cr. v. a.** — Prenumeratiune la trei lune nu se primesce. — Manuscriptele nepublicate se ardu.

Anulu H. 1864.

Nr. 15.

Pest'a 1/13 Augustu.

Fromosa e femeea!

*Ehret die Frauen! Sie winden und weben
Himmlische Rosen in's irdische Leben.*

Schiller.

Fromosa e femeea in tîpu originalu!
Pe fruntea ei lugesce dieesc'a semnatura
De gratia, blandetie, de cumpetu si mesura
De geniulu, ce-alina alu lumei turbidu valu!

Cauta colo la copila,
La celu tîpu modestu si blandu,
La celu ochiu de inocintia,
La cea frunte medítandu.

Cauta, cum 'si pregatesce
Pentru casa unu locsiuru
In tierân'a d'in gradina,
Intr' una unghiu desfatatoriu.

Cum ornéza, cum gatesce
Papusic'a-si de frumosu;
Par' câ-i spune-o presentire
Unu cuventu misteriosu.

Cum iubescce si alege
Ce-i gustosu, suavu si placutu;
A naturei siópta lina
O-a cuprinsu, o-a priceputu.

Cum retiene cu-o rogare
Dela.rele pre baiatu;
Cum de tempuriu se 'nvétia
La tacutu si la rabdatu.

Cum de-a mamei tandra mâna
Cresce dulce floricea
Intr'alu casei stratu ferice,
De-ti e dragu a o vedeà!

Anii se strecuru, flórea 'mpupita
Prinde a deschide pudículu sínu;
Ca unu lucéferu vedi deodata
Ochiulu fe ciórei blandu si serinu.

Dulcea viðra, nóptea nutrita
De sarutarea róuei ceresci,
Nici ca feciór'a, candu-si serbéza
Flórea vietiei cei pamentesci.

Insasi natur'a sta si privescce
Opulu maiestru, ce l'a creatu,
Si ca copilulu bate d'in palme, —
Ét' aci visulu, ce l'a visatu!

Fruntea ei bela e 'ncununata
 D'alu innocintiei cercu auritu;
 Dorulu ei sbóra ca barcarol'a
 Leng' alu sperantiei malu inverditu.

Mare e lumea, largu e pamentulu,
 Dulce-alu vietiei visu trecatoriu;
 Inim'a in sa sbóra la inimi,
 L'alu fericirei tainicu isvoru.

Éta câ barc'a afla-si in fine
 Dupa furtune portulu doritu;
 Si-alu feciórei ochiu intalnesce
 Ochiulu de june ce-i e menitu.

Un'a privire si sîmpathi'a
 Dóua dorintie le-a 'ncoronatu;
 O legatura santa, eterna,
 Spiritu de spiritu a 'ncopcieatu.

Ceriulu, pamentulu, cu abundantia
 Vêrsa spre densii dulci fericiri;
 Limb'a-e seraca, pentru de-a spune,
 Câta-e marimea castei iubiri!

Primavér'a trece, flórea vestediesce,
 Impregiuru-ti campulu tace ca jelindu;
 Dar' candu cade flórea, fruptulu se ivesce
 Si se cóce 'n sóre, linu ingalbenindu.

Spum'a se topesce; dar' remane pura
 Lâmur'a de àuru greu, nepretiuitu;
 Si la sînulu m a m e i fraged'a natura
 Pune sugatoriulu, unu secretu iubitu.

Legatur'a juna se eteriséza,
 D'in afectu devine unu amoru cerescu;
 Cas'a 'nteneresce, mam'a 'n ea veghiéza,
 Cum veghiéza 'n corpuri spiritulu diescu.

Man'a ei barbata umple tóta cas'a,
 Ca albin'a verei fagurii gatiti;
 Fii si fice bune 'i incungiuru més'a,
 Cum incungiuru viti'a struguri-i 'nfloriti.

Ochiulu ei de mama nu mai obosesce
 D'a portá 'ngrijire de iubittii sei;
 Reulu alinandu-lu, binele-lu sporesce:
 A-i vedè 'n ferice e fericea ei.

Sotiulu canta 'ngiuru-si, inim'a crescandu-i,
 Spre alu seu tesauru, spre edenulu seu,
 Sentiulu multiamirei, sùfletulu umplendu-i,
 Se reflecta 'n lacrimi câtra Domnedieu. —

Cas'a 'nfloritóre binecuventata
 Fie sîmplitatea, fie pacea ta!
 Vanitate, ura, fùmuri nici odata
 Fati'a ta serina nu o-aru turburá!

Ér' candu inimiculu a ori ce fiintia
 Ar desface nodulu sacrei armonii,
 Mam'a de iubire mam'a de credîntia
 D'in mediu-loculu vostru candu s'ar desparti:

Sarutati atuncea buz'a-i vestedita,
 Si-o udati cu lacrimi multe si ferbinti,
 Sarutati-i fruntea, man'a amortita,
 Sarutati-i ochii ca la unu tîpu de sînti.

Puneti monuminte tari neperitóre,
 Demne de iubirea-i, ce v'au ingraditu,
 Ce si-acum se róga pentru voi cu-ardóre,
 Ce si dupa mórte nu v'a parasitu!

Frumósa e femeea in tîpu originalu!
 Pe fruntea ei lucesce dieésc'a semnatura
 De gratia, blandetie, de cumpetu si mesura,
 De geniulu, ce-alina alu lumei turbidu valu.

Silvanu.*)

Cunun'a amorului.

(Novela concursuala.)

Motto: Ér' Romanulu nasce liberu a trai.

D. Bolintînianu.

Sê ne strapùnemu in dulcea Romania d'in teon alu eroiloru natiunali; câci cine nu-si aduce tempulu lui Mihailu Eroulu; d'in tempulu acel'a, a minte cu fala de fratii Buzesci, de unu Stroi'a candu numele Romanu erà pronuntiatu cu gloria si de unu Banu alu Craiovei?...
 de lumea crescina, candu arm'a romana bagà spaima si cutrèmuru in óstea, de a carei stindardu ati trecutulu cu glori'a vóstr'a!
 infromsetiatu cu semi-lun'a tremurà tóta lumea!
 Mai avè-vom óre asià dile; mai vedè-vom

Fromosu e acelu periodu in istori'a nóstra.
 Acel'a este, ca sê me esprimu asià, unu Pan-

galbeni.
 *) Poesia acést'a a concursu asémenea la premiulu de 2. Red.

fluturandu stindardulu armiei romane incununatu cu laurulu nevesceditoriu alu victoriei; mai senti-vom sangele nostru scurgandu-se in faci'a nóstra inflacarata de foculu falei si a-lu entusîsmului?

O dioa mândra! departe este óre sórele teu, carele stralucindu va aretà luminata marirea ta, dulcea mea natiune?

Candu vom mai audì numirile glorióse, candu vom mai mori pentru tine patria iubita, — candu vom díce cu o fala démna de numele nostru: sum Romanu, gata de a mori pentru tesauzele nerapite de atâti-a criveti furtunosi ale natiunii mele?

Mare e insemnetatea numelui Romanu!

Romanu insèмна: eternu, nesupusu poterei nimicitóre a sortii!

Câte natiuni poternice si faimóse cu Atletii sei perira?...

Insa tu scumpa natiunea mea, tu, decandu ai descalecatu pe pamentulu acest'a, incungiurata de elemente straine si pùrurea dusmane, pùrurea amenintiata cu perire, — dupa atâte lupte, dupa atâti-a secolu plini de furtune inspaimentátóre, stai ca si unu cedru! Si limb'a dulce a ta si astadi resuna de pe budiele aloru 10. milióne de ómeni!

Cum sê nu fie eschiamatu poetulu teu dara: „De n'a peritu Romanulu“?

Mare ai fostu tu dulcea mea natiune!

Pururea mare: in bine, in reu!

Au nu este marire a suferi atat'a, si totusi a trai?...

Ce vor díce cei ce l' antei'a privire a reului striga: „vom peri cu totii,“ candu vor audì despre patîmele tale d'in atâtia secolu?...

Batali'a dela Calugareni inca nu s'a fostu in-templatu. Tiér'a inca erà voiósa; câci ea erà curatita de Turci. Numai candu si candu se audiau faimele despre apropierea trupeloru otomane câtra Dunare.

* * *

Sórele-si aruncà ultîmele radie pe coperisiurile casutiiloru d'in comun'a Valeni, ce erà asiediata la piciorulu ultîmului munte d'in Romani'a, in sa si acestui-a i-ar stà mai bine a-lu numi: ultîm'a colina mare d'in Romani'a; câci incependu de aci pana la Dunare nu mai vedi alta decâtu numai unu siesu nemarginitu.

Caldur'a mai nesuferibila se straformà intr' o clima blanda si recorósa. Frundiele àrboriloru sioptiau tainicu, si pe sínulu fràgedu a floriloru

dalbe leganate a lene de zefiri lucià róu'a ca si nesce lacrimi versate in suvenirea unui amoru ardietoriu.

Tacerea universalã numai candu si candu erà curmata prin sùnetulu limpede a campaneleloru legate la gutulu oiloru, ce pasceau in apropierea satului modestu.

La mârghinea satului, intr' o dîstantia mica, pe o colinutia erà zidîtu castelulu unui boeriu betranu cu peru caruntu, si cu fatia blanda. Sê-lu numimu: Romanu.

Romanu erà, precum spusei, omu slabitu de betranetie; in sa pentru aceea viu la sùfletu si iubitoriu de patria, ce mai alesu de acolo potemu sci; deórece aveà datîna a díce de multe-ori câtra unic'a sa fíca, câtra mandr'a si gratiós'a Angerina, câ déca n'ar fí ea atâtu de buna, atâtu de buna, atâtu de iubitóre, i-ar parè reu, câ nu i-a daruitu Domnedieu unu fiu, care s'ar potè luptà pentru tiér'a mândra!

Insa vedi tu Angerin'a mea, — diceà elu câtra fic'a sa — tu esci atâtu de buna, atâtu de iubitóre câtra mine, incâtu slabu si betranu cum sum eu, nu potu multiamì d'in destulu lui Domnedieu, câ mi te-a daruitu de spriginitóreã slabitiuniloru mele. De câte-ori te privescu, totudéun'a-mi pare câ vedu pre mama-ta.

Si atuncia se scurà câta o lacrima muta in ochii lui, documentu viu despre iubirea, ce domnisa intre barbatu si muiere.

Fiindu sér'a acésta atâtu de placuta si findea caldur'a peste diua a fostu mare: Romanu spriginitu de Angerin'a a venitu in gradîna, ca sê se recoréscã si sê se desfateze in fromseti'a uimitóre a naturei.

Asia siedeà Romanu cu Angerin'a tacuti in gradîn'a mândra si plina de flori fromóse, privindu amendoi câtra apusu, unde numai unu focu slabu mai remasa ca suvenire in urm'a sórelui ardietoriu.

— Vedi scump'a mea fíca — disa Romanu — cu câta maiestate apusa sórele depe orisonu; asia trecu d'in lume si ómenii mari. Precum a fostu cursulu vietiei loru de fromosu si gloriosu: asia si perirea loru e maiestósa si uimitóre; câci intru adeveru numai caracterulu moralu repetatu póte face pre unu omu maritu.

Unu sùnetu linu si doiosu facù pre betranulu Romanu sê-si curme firulu vorbeloru sale basate pe esperiinti'a, ce si-a cascigatu-o in decursulu unui restempu de 60. de ani, si intorcandu-se câtra colin'a, séu cum o numiau — muntele, d'in apropiere ascultà cu atentiune doin'a, d'in carea

pricepù cuvintele aceste, ce sunau la totu versulu ca si-unu refrenu :

„Aid' copii de tièra, aidati la resboiu

Sê-alungâmu dusimanulu grâbnicu dela noi.“

— Asia, asia dragii mei copii, fiti voi mai bravi, decâtu noi; disa betranulu stergandu o lacrima, ce i-se scură in ochi la audiulu versului militarescu.

Pana ce rosti, betranulu cuvintele aceste, Angerin'a privià spre colin'a, de unde sunà càn-teculu, si observâ doi juni, d'între cari in unulu cunoscù pre verulu seu; éra alu doilea i fù necunoscutu; insa acestu necunoscutu i-se parù inca d'în indepartare fôrte interesantu, si ea asceptà cu inima mai infocatu batenda sê véda: óre si d'în apropiere e totu asia de interesantu junele de statur'a delia? ...

— Oh, déca a colo vine Dimitrie, fiulu fratelui meu, cu unu altu tèneru fromosu; si tu Angerina nici nu-mi graisi nemic'a, — disa betranulu intorcandu-se câtra fiic'a sa adencita in cugetâri, ce o facura peste voea ei neliniscita.

— Ce copii bravi si fromosi! urmâ betranulu mai departe; insa junele acel'a necunoscutu mise 'mpare totusi mai sdrâvanu. Elu trèbue sê fie unu tèneru bravu. Mi pare câ-lu vedu, cum s'ar luptà de curagiosu in batalia!

Asia vorbi Romanu despre junele necunoscutu, facandu prin acést'a o bucuri'a nespusa mandrei Angerina, carea vediù câ si tatalu seu inca se intereséza de junele placutu, si carea cu o neliniscire mare si totusi cu unu sentiu de bucuri'a asceptà intrarea loru.

— Buna sér'a unchiule! grai Dîmitrie sarutandu man'a unchiului, buna sér'a Angerina! — Éca vi recomendu pre amiculu meu celu mai credîntiosu, Florianu, care togmai ieri ajunsa la noi, provocandu-me sê mergu in batalia contra Turciloru. Elu a mai fostu in batalia, si a si taiatu cati-va Turci, dupacum am auditu; insa si eu voiu taià càpete otomane; câci voiescu sê fiu demnu de amiculu meu!

Cuvintele aceste laudatóre alui Dimitrie, casionara o bucuria nespusa Angerinei; aceste o incuragiara sê dee locu in inim'a sa unoru sentiminte atâtu de frâgede si atâtu de fericitóre, a càroru fantâna nescata e amórea, acestu daru Domnediescu, acestu factoru mare si incantatoriu alu societâti omenesci! Ea s'a convinsu l' antei'a privire despre eroismulu nutritu in peptulu barbatescu alui Florianu, care stà inantea ei tacutu si rositu in urmarea làudeloru lui Dîmitrie.

— Domnedieu sê ve binecuvinte, dulcii mei nepoti, — eschiamâ betranulu, stringandu man'a juniloru si intorcandu-se câtra Florianu lu agrai cu blandetie, esprimendu-si bucuri'a, ce o sentiesce, potendu onorà in modest'a sa casa unu óspe atâtu de valorosu si inca asia tèneru.

— Lupta-te numai mai departe fetulu meu, urmâ Romanu câtra confasulu Florianu, câ tiér'a mandra va sci apretiuì servitiile, ce le faci si le vei face pentru ea!

— O me rogu fromosu, grai acum Florianu, eu me tienu ferice, potendu-me numi unu fiu demnu de patri'a mea. Eu nu me luptu d'în atare interesu, me luptu d'în datorintia si d'în iubire câtra dulcea mea patria, in carea m'am nascutu si carea m'a portatu cu atât'a iubire in sînulu seu. Me luptu, ca sê me facu demnu de binecuvântârile ei; me luptu ca sê àperu florile mândre ale patriei mele!

Cuvintele aceste d'în urma fura acompaniate de unu complimentu finu si totu-odata maiestosu câtra mandr'a Angerina, carea stateà tacuta resuindu-se a invinge neliniscirea, ce-i manà saugele in fatia, ce-i adusa inim'a intr' o bătere fôrie infocata.

Privirile loru se intelnira, cetîndu fiecare in ele unu doru mutu, nemarginitu si adeveratu!

In inimele amenduor-a se nascura nesce sentiminte dulci si doióse, de cari nu s'ar fi despartitu nici odata!

Aid' sê mèrgemu in casa, disa Romanu prindiendu manile juniloru; câci a innoptatu cu totulu. Totu-odata ve poftescu sê remaneti la mine pe câte-va dile; câci si asià cine scie, candu ne vom mai vedè.

De dóua-ori salutà acù sórele pre tènèrii nostri óspeti in cas'a lui Romanu.

Societatea mica erà asediata in gradîn'a mandra, de unde poteau privi óspetii nostri cu placere campi'a nemarginita si manósa a tierci.

Sórele apusa; si pe azurulu ceriului incepura a se aprinde lampele Domnediesci, ce par' câ voiescu sê ni presente pururea ingrigirea veghietóre a marelui imperatu alu Universului!

In fine aparù si lun'a pururea doiósa, imbracandu natur'a intréga in vesmentulu unei melancolie adence, facandu pre totu omulu sentitoriu a-si revocà nesce momente fericite, despre cari póte omulu cugetà cu atât'a vietate in momentele aceste poetíce!

Aceste sunt acele momente, cari-ti demanda

sê te ocupi cu tîne ensu-ti, ce te facu sê nu vedi impregiurulu teu nimic'a, ci sê traesci in dîrurile tale si in fericirea ta!....

Asia siedeà si Florianu lenga mandr'a Angerina, tacutu si adencitu in cugetâri. In internulu lui erau o mie de sentieminte acusi dulci, acusi doióse; acusi doióse si dulci. Ochii lui rataceau pintre stele, ca si candu ar voii sê-si afle stéu'a viétiei sale, se véda ce-i este scrisu: fericire ori nefericire? Si atunci privià cu o privire rogatóre câtra mandr'a Angerina, carea inca se luptà totu cu acele sentieminte, ca si candu i-ar spune: „numai tu esci fericirea mea.“

Ferice erà elu in acele momente, candu unu

surisu gratiosu insotitu de o privire dulce si doiósa 'lu fece sê intieléga; câ elu este intielesu si.. si ascultatu!

Acésta i o-a datu mândr'a Angerina de suvenire, si eu intrebu: póte sê fie unu semnu mai atragatoriu in lume, decâtu privirea aceea? póte sê fie in stare a ni revocà ceva mai viu, o placere mai incantatóre decâtu o privire atâtu de dragalasia, in carea vedi lucindu unu sufletu indomnedieitu in tóta pomp'a s'a uimitóre?

* * *

(Va urmá.)

Dupa unu balu.

Cand te vediui copila la balu a-l-altaséra,
Crediui, câ n'afli alt'a, ca tîne 'n asta tiéra,
Pareà, câ 'n cea clipita tu vini d'in paradîsu,
Câci fétia ta de angeru, preadulce mi-a surisu.

Ér' inim'a-mi aprinsa si plina de credintia
Bateà amorisata de bland'a-ti innocintia,
Câci perulu teu cu rose, cu stele impletitu,
Si ochii tei cu fârmecu, asia m'au amagitu!

Frumseti'a ta-e de dina, ce 'n ceriuri are sora,
Tendréti'a ta-e ca rou'a, ce cade in aurora,
Intînde-ti man'a alba, câ vreu ca sê-ti sioptescu,
Câ eu te-adoru copila si sênceru te iubescu!

At. M. Marienescu.

Nu mai este procesu de despartire.

(Tradúcere d'in novelele lui L. Beóthy.)

(Inchiare.)

Dam'a juna tremurà in totu corpulu seu, incepù a lacrimà; óre darimarea obiecteloru placute furara d'in ochii ei lacrimele acele? ori mani'a pentru satisfécerea acést'a peste mesura o-a superatu? nu se scie; destulu, câ ea si-a perdutu presînti'a.

— Dta esci unu omu infioratoriu! strigâ dam'a lacrimandu.

— Dómn'a mea, Dta incepusi, eu continuai! Mai ai inca ceva objectu placutu, de ce n'avemu lipsa in casa?

— Incéta odata! incéta, pentruca eu trecu la estemitâti.

— Ei, si acea estemitate?

— Me despartiescu de Dta.

— Asia? eu nu facu nici o esceptiune! disa Adal-

bertu, si apoi luandu-si palari'a, bastonulu, 'si trasa manusile si disa: sum gat'a! potemu merge.

— Unde?

— La preutu!

— Si pentru ce sê mèrgemu?

— Bah! sê-i spûnemu: câ voimu a ne departi! sê-i spuni simplu, câ eu sum unu omu reu, eu te negrigescu, aducu la casa tivlitóre, si pitigusie, ti-amu legatu canele la castancu, câ-ti facu pûlvere si cenusia oglindele de unu pretiu de-o mie de florini, câ-ti aruncu florile d'in casa; cu unu cuventu: Dta nu me poti iubi pentru defectele aceste, asià dara voimu a ne desparti; mèrgemu! la preutu!

— Of! eu me convoiescu bucurosu; disa dam'a, per-

diendu între aceste fôrte multu d'in determinatiunea sa de mai nainte, si pareà câ trêmura.

— Ie-ti palari'a! Eca parasolulu, si manusile; ce-ti mai lipsesce? mèrgemu la preutu!

— Asia e! mèrgemu la preutu! disa dam'a erum-
pendu in lacrimi si redicandu-si maram'a la ochi, repeti
rupturatu: mèrgemu la preutu!

— Ne vomu despartì!

— Ne v . . v . . o . . o . . omu despartì! d—d—da.

— Fiindu câ nu ne iubimu!

— D—d—da!

— Potemu merge! Intînde-ti man'a, dóm'n'a mea!

Dam'a i dede man'a si esira d'in pavilonu.

Abià potura face doi pasi, candu se apropiâ de ei unu barbatu caruntu, onestu, cu o fatia sanetósa, rùmena si pretotu-indenea rasa; pe capu aveà o caciula bruneta de paie, cu o barta lata; roculu lui de colórea censusiei si de o tiesetura usióra 'i acoperià genunchii, in cari-i erau sufulcati ciorecii.

— Ah! acest'a e in adeveru unu apropos ferice!
strigâ Adalbertu vediendu pre betranulu onestu. Chiaru eramu sê mèrgemu la venerand'a Dta!

— Me bucuru! Asia dara...

— Sê remanemu acuma aci; potemu gatà si aci.
Poftimu in pavilonulu de placere. Acolo in adeveru acuma totu e placutu.

Se reintórsera si intrara in pavilonu.

— Ce se intemplâ aici? intrebâ preutulu betranu,
gat'a sê cada vediendu desordenea fromosica.

— Dóm'n'a mea, spune, ce se intemplâ aci?

— Spune DTa!

— Spune Dta dóm'n'a mea, ce voimu cu domnulu
venerandu?

— Spune Dta!

— No, vorbesce odata!

Dam'a-si redicâ fati'a atunci, si disa cu oresicare
sentiementu superbu:

— Da, domnulu meu, asia dara voi u sê vorbescu.

Vorbindu simplu si pe scurtu: noi voimu a ne despartì.

— Asia-e domnule venerande, noi voimu a ne de-
sparti!

— Adalbertu nu merita sê fiu a lui.

— Asia-e parinte prea onorate, eu nu o merit!

— Elu m'a negrigitu.

— Am negrigitu-o; ma si canele i l'am pusu in fere.

— Me despoiâ de tóte placerile. Calulu inca mi l'a
vendutu.

— Am capetatu pe elu siepte sute de florini. Bine
facui.

— Sugârile mi le-a datu pe ferésta!

— Nu-mi placu femeile fumatóre!

— Cu unu cuventu — eu voiescu a me despartì.

— Si eu voiescu!

— Mi-a spartu oglind'a de o mie de florini.

— D'in ast'a se vede, câ traiulu nostru cósta multu.

— Barbatulu meu are pasiuni!

— Nu-e alt'a de facutu, decâtu sê ne despartimu.

— Amin! — Noi voimu a ne despartì.

Preutulu betranu nu potù sê graésca nici unu cu-
ventu. Taceà, ca si judele, candu asculta amendóua pârti-
tile, si un'a vorbesce mai tare decâtu alt'a, pana candu in
urma si elu dice, ce a dîsu odinióra unu presiedînte de
la tribunalu: „numai treis sê vorbésca de odata.”

— Gatat'ati filoru? intrebâ in urma preutulu.

— Gatatu, parinte venerande, respunsa barbatulu.

— N' aveti nimica de a mai dice?

— Nu, respunsa dam'a.

— Si stati pe langa propusulu vostru de despartire,
fiiloru?

— Stâmu!

— Da!

— Asia dara, disa preutulu betranu, fiindu-câ eu
v'am legatu, se cuvine, ca totu eu sê ve si deslegu. Drep-
tu-am?

— Santu de dreptu! disa barbatulu.

— Asia dara, fiiloru, ascultati-me bine!

— Te ascultâmu!

— Deórece sci u, si esperiezu de vr'o cincii ani,
câ locuitorii acestui castelu, acusi barbatulu, acusi fe-
meea, fura totu-de-un'a nefericiti, asia, incâtu pre pa tru
d'intre ei i-am despartitu pana acuma, — totu-de-
odata, fiule Adalberte, si pre tîne te cunoscu d'in copila-
ri'a ta, ce feliu de sburdatu, usioru erai, esci si vei fi:
asia dara d'in diu'a de asta-di esci despartitu
de muierea ta!

— Cum asia?

— Cum asia? asia de usioru si de iute?

— Lucrulu e sîmplu, respunsa preutulu betranu;
tu fiule, nu esci barbatulu fetei acestei-a, si tu fic'a mea,
nu esci muierea omului acestui-a. Sciindu inante, câ ast'a
va se fie urmarea, — nici nu v'am inscrisu in
matricula.

— In matricula?! — strigara amendoi de odata.

— Da, in matricula, fiindu câ sciui inainte urmarea,
si nu voi u a ve ingreunà cu spesele procesului de despar-
tire. — Voi nu sunteti barbatu si muieru.

— Parinte sante! — strigâ Adalbertu batendu ix
palme.

— Ce disesi Dta?! — strigâ dam'a ingalbenindu.

Amendoi erau aprópe sê cada de pe picióre.

Numai preutulu betranu remasa ca si-unu marmore
rece, cercetandu fetiele loru ca unu Lavater, a cãrui inve-
tiacelu erà elu.

— O repetiescu, disa cu o solenitate seriosa: s un-
teti despartiti.

— Acést'a in sa nu e cu nepotîntia! parinte sufle-
tescu!

— Cumca sunteti despartiti? — D'apoi câ voi o
voirati!

— E da, despartirea legiuita, disa dam'a; in sa acé-
st'a e unu ce infioratoriu, pentruca astufeliu noi n'am
fostu casatoriti dupa lege, — asia dara eu n' am fostu
muieru lui Adalbertu, ci numai — oh, ce va dice lumea?!
Onórea, reputatiunea mea, ah — ah, retrage-ti cuven-
tulu, parinte venerande, pentruca eu nu pot u suportà
scandalulu acest'a.

— Dar' nu e numai scandalu! strigâ Adalbertu de-
sperandu; ci mai multu, pentru câ daca nu mi-ai fi Dta
sotia legiuita, atunci castelulu si dominiulu acest'a, in
poterea testamentului repausatului meu unchiu, nu este
alu meu.

— Hah! cum sê iesu inantea lumei?! suspinà fe-
meea.

— Dar' eu cum sê iesu dóm'n'a mea, ca cersitoriu?

— Si eu, ca o fem me entreteneu (amoresa) a
Dtale! Ah, eu lesinu.

— Siodu lucru, disa in urma preutulu betranu; in adeveru o nemultiamire! eu voidu a-i mantui de spese, numai spre binele loru eramu, si éca acuma nu li place fapt'a mea, — pentruca, vedi bine, acést'a e mai sîmpla, si dupa modulu acest'a „nici nu trébuie, nici nu este procesu de despartire!“

— Hah, n' ajunge nimic'a! strigâ Adalbertu, aci recorindu, aci stergendu-si fati'a cu mafram'a. — Ast'a nu pôte remanè asià! trebue sê ajutamû, câci altecm amen- doi suntemu nimicitii!

— Sê ve ajutu? disa preutulu, incretindu-si crètiur- rile asia numite a-le intieptiunei pe fruntea s'a — a ajutâ dôra s'ar mai pote inca.

— Vai! ajuta-ne dara! se rogara intr' odata, ca- diendu la grumadiulu betranului.

— Ei bine, in sa cu o condițiune.

— Implinimû si o suta!

— Inante de tôte dechiarati-ve, voiti si dupa aceea sê ve despartiti?

Barbatulu si muierea privira unulu câtra altulu. Adalbertu disa aretandu câtra femee:

— Intréba Dta pre muierea mea!

— Rspunda Adalbertu, disa dam'a confusa.

— Daca dôra ar abdice muierea mea.

— Daca dôra Adalbertu ar abdice de propusulu seu.

— Asià nu ne-am despartii.

— Bine, disa preutulu; in sa trébuie sê mai promiteti un'a. Numai atunci si in acelu casu ve potu ajutâ, daca veti dà probele imbunirei. De esemplu, punu unu terminu de o luna, in decursulu cârui-a ve voiu probâ. — Mari'a ta — continuâ intorcandu-se câtra dama, vei duce diu- riu, in care-mi vei descrie cu fidelitate, cum s'a portatu barbatulu Dtale in diu'a aceea, si cumca indestulata esci cu elu? asemenea si Dta vei duce unu diuarius, in care me vei insciintiâ, cumca in fericirea lina familiara a apusu sórele! acésta asià va tienè o luna de dile, tramitiendu in tóta séra diuariulu sîgilatu la mine. Mi-o promiteti?

— O promitemu!

— Si acuma inante de tôte dati man'a.

Dèdera mana.

— Asià priviti diu'a acésta, ca si candu v'asi fi cu- nunatu in diu'a de adi, si asià traiti, ca si candu acuma vi s'ar incepe septemanele placeriloru.

Barbatulu si dam'a fromósa steteau imbratisiati, ca si candu sarutarea cea lunga si ferbinte de pe budiele loru, i-ar tienè lipiti.

Lun'a trecû.

Preutulu betranu siedeà in bibliotec'a s'a, intre scriptele sale de predicațiune si intre cârtile legate cu pele de cane, cari dôra nu le-a cetitu nici elu, nici acél'a, dela care le-a cumparatu.

Inaintea lui zaceau nisce pagine mirostóre a colóre de rosa, pre totu-indenea scrise, ce le intorceà cu mare indestulare.

Foile aceste cuprindeau in sîne diuariulu scrisu in decursulu unei lune de dile, de barbatu si de femee.

Tôte diuarele nu le potemu comunica d'in caus'a estinderei loru. Sê ni fie destule dôua, trei spre orientare.

Diuariulu femeei. I. Augustu.

Viétia de paradîsu! Barbatulu nu me parasesce nici pe unu minutu. Asià-e de placutu, asià-e de finu, asià-e

de curtenitoriu si de prevenitoriu, ca si cum erà candu umblâ la mine, ca la féta nemaritata! 'Mi spusa, câ nu mi-a vendutu calulu dôra câ a capetatu 700. de florini pentru elu, ci pentruca l'a facutu atentu mediculu, câ ca- larirea-mi este spre stricare. Ce bunetate! Tóta diu'a siede la picioarele mele, le inunda cu sarutârile sale si nu joiesce a repeti, cumcâ nici Myron n'a creatu picioare mai mice si de-o forma mai mândra! (acést'a e ceva scobito- riu grecu; domnulu reverendu pôte sê-lu cunósca mai bine.) Pentru Mopszli canele meu cumpará o catena de gutu fórte pretiósa, éra eu am facutu insu-mi cu manile mele o prima pentru grumadiulu capâului sêu. Elu se jóca cu mopszli meu, éra eu cu capâulu lui si suntemu atâtu de fericiti in placerea recipróca. Elu dice, câ lumea nu pôte aretâ unu mopszli de o crescere mai regulata si cu unu peru mai genialu sberlitu. Capâulu lui inca-e de ori- gine nobila; strabunii lui si-au capetatu crescerea in co- tetiele lui Eszterházy!... Ce viétia idillica!...

Diuariulu barbatului. 20. Augustu.

'Mi perdu mintea de fericirea cea mare! Muierea mea e unu angeru! si inca nu de acél'a, de care desémna pictorii cu colori sêu de care scobescu in pétra; ci de acél'a care cresce in paradîsu!... Ieri astu-feliu a graitu câtra mine: Fiindu câ de unu tempu mai indelungatu te portasi atâtu de bine, 'ti permitu, ca mane sê mergi la paseritu. Ea inca m'a insotitu la paseritu, si lucru neau- ditu, a prinsu o merla gâlbena! Va sê-o implu!... éra astadi m'a insotitu la pescaritu, si a prinsu unu sieranu veduvu. Si-acél'a 'lu voiu implè, daca voiu traî!... Anotu in fericire!...

Diuariulu barbatului. 25. Augustu.

Astadi e onomastec'a mea. Muierea-mi angerésca me surprinsa cu nisce papuci de mirare cosuti cu fire de aur. Astadi e o serbatóre intréga in castelu. Pasescu depe flori pe flori. Muierea mea pretotuindenea e in urm'a mea, si nu incéta a-mi siopti: te iubescu! ârborii inca sioptescu totu acea, pâserile inca canta despre acea, tâu- rii inca totu acea mugescu, si cocosiulu in totu ast'a cucu- ricia: te iubescu, te iubescu! Sum incungiuuratu de iubire. Oh, de-ar tienè aceste in eternu! Dara me temu! Reve- rendu Dta totu acea ni predici câ suntemu debili. Me rogu, sê me intaresci, ca sê ajungu si in paradîsu, si in matricula! Numai acuma sciu, ce inventiune salutaria este matricul'a! Muierea mea inca e multu fericita; te saluta. Aseptâmû oftandu deslegarea, ce o vomu meritâ, si atunci nóa nu ni trébuie, si nici nu va fi mai multu pro- cesu de despartire.

Descrierea diuariului asià decursa d'in partea amen- duora in 30. de dile, in diu'a a treidiecilea ne intelniramu, cum disei mai susu, cu preutulu betranu, care ceti de nou tôte siese-dieci de diuare cu o placere mare si cu unu surisu intrigantu, candu intrara in biblioteca dôua persóne.

Fati'a domnului preutu indata se innorâ, luâ o espre- siune neplasuta.

— Cu ce ve potu servi!

— O repetiescu, incepû unulu, care erà inforatoriû de lungu; o repetiescu domnule parinte, câ eu am ince-

putu procesulu in contra familiei Szikray. Nu-e asia, Emerentia?

— Adeveru — responsa ea plecandu capulu, care in proportiune cu statur'a-i mica erà atâtu de nepropor-tiunatu, in câtu abia 'lu potù radică la locu.

— O repețiescu, câ eramu ascunsu; — nu-e asia Emerentia?

— Adeveru!

— Si inca intre tufe, unde potûramu audi d'in cu-ventu in cuventu, candu ai disu Dta, câ nu-su introdusi in matricula. Asia dara casatori'a dupa aceste nu-e legala.

Preutuliu intrebâ dupa o pauza:

— Si d'ora procesulu ti-a costatu bani?

— Da, fiindu-câ avocatulu antîcipâ dela mine o suma insemnata.

— Asia dara — disa preutuliu — totu atât'a, ori sê fii datu cu banii pe ferêsta, ori sê-i antîcipezi avocatului.

— D'in ce cauza?

— D'in acea cauza simpla, câ parecnea de Szikray e introdusa in matricula.

— Ah, ast'a n' ajunge nimic'a! Dta numai de-atunci incôce i-ai potutu introduce.

— Cum pôte fi cineva atâtu de nepriceputu, încâtu nici atât'a sê nu scie, câ nu pôte fi casu, ca cutare parecnea casatorita sê nu fie introdusa in matricula!! Aci e matri-cul'a, placa deschide-o si te convinge despre diu'a intro-ducerei intemplate la tempulu seu. Ceea ce o facui cu parecnea Szikray, a fostu numai o seducere si insielatiune mica, ce o-am folositu contra loru de o medicina de casa. Spre norocirea mea, ei fura destulu de neghiobi sê dee crediementu vorbeloru mele; si asiâ insielatiunea nevino-vata 'mi succesa, pentruca, precum si diuarele aceste documentéza, Adalbertu si soci'a lui sunt barbatulu celu mai fericitu, si ea cea mai fericita muier!

La ce sê-o intîndu mai departe?! Destulu daca dicu, câ istoriôrei acesteia i-asi fi potutu dà titlulu: „n a s u m a r e“ de ôrece Dnulu Mateiu, si mic'a-i socia, dômn'a Emerentia, dupa aceste, lasara cas'a parochiala cu unû n a s u destulu de m a r e.

Tradusa de I. Popoviciu.

F O I S I O R A .

BCU Cluj / Central University Library Cluj Blondin.

Eroulu Niagarei, barbatulu celu neasemenatu, si neintrecutu inca de nimenea in artea sa, Blondin renumitulu, a cârui nume se fece eternisatu in tóta lumea cunoscuta, — a sositu la Pesta si s'a si produlu cu artea sa periculôsa intre Buda si Pesta, pe insul'a Margaretei! Objeptulu conversârii, eroulu dilei la noi astadi aste Blondin, barbatulu cutezatoriu, celu ce innainte de 3—4. ani, candu cetîamu despre elu in diuare straine, ni se pareà de unu misteriu, ce nu ni-lu poteamu nici intîpui, nici esplicà, — astadi cu producerile minunate ale sale ne delectéza si totu-odata ne inspaimenta aci in capital'a Ungariei!

Veniti cu mine cei ce sunteti mai curagiosi, veniti sê ve conducu pe insul'a Margaretei sê ve convingeti voi insusi cu ochii vostri naturali, câ tôte câte s'au vorbitu si scrisu despre barbatulu acestu misteriosu, nu sunt minciuni, ci adeveru, in intielesulu celu mai stensu a cuventului; ér' voi cu inima blanda, cari nici in scól'a de gimnastica nu poteti remanè câte-va minute, fâra ca sê nu ve prinda grigea, câ acusi 'si va frange piciorulu séu man'a atare invetiachelu, — rogu-ve, remaneti acasa, nu ve ostentiti asia departe, natur'a si constrüerea corpului vostru este eu multu mai fina si delicata, decâtu sê poteti privi scenele infioratôre alui Blondin, de aceea luati numai la mana diuariulu acest'a, cetiti-lu, câ nu vi se va intemplà nimica, deôrece sum cu multu mai debilu decâtu sê fiu in stare a descrie fidelu producêrile cele admirabile ale eroului dilei. A raportà cu acuratétia, despre artea lui pe-strece poterea omenésca; n'a esistatu nici nu va esista candu-va péna de gâsca séu de otielu, cu carea se póta cineva depinge cele ce le-a facutu Blondin in presînti'a unui

publicu de 18—20.000 de ómeni pe o fune intînsa intr'o innaltime de 90. si in lungime de 200. de urme.

Sê ne grabimu insa la atare ducheau (bólta) pentru unu biletu de intrare, si apoi sê ne imbuldimu p' intre mass'a poporului ca sê ne potemu asiedià pe vaporu, ce ne duce pe Dunare pana la insul'a Margaretei. Ei bine, 5. vapóre pana acuma sunt indesate de publiculu curiosu, alte 5. plecara, asemenea incarcate de cate-va mii de barbati, femei, copii si copile, încâtu nu mai este nici atât'a locu, unde ai potè pune unu acu. A remanè astadi acasa, candu lumea alérga cu micu si mare câtra insula, ar fi pecatu, ar fi o perdere dupla, de aceea vediendu, câ cu frumosulu nu mai potemu intrà, sê intrebuintiâmu fortia, tocmai ca si altii, si asia obositi, asudati de lupta si de caldura sê ocupâmu locu pe vaporu.

Publiculu de pe vaporu 'si perdeà paciinti'a de a mai acceptà, ici si colo se si poteà audi murmuri, temen-du-se câ ne vomu intardià. Pretotu-indenea poteai audi eschiamâri de aceste: Noch nie da gewesen! Schrecklich! Schauderhafte Vorstellung! Ihm einmal zu sehen, und dann zu sterben, ist der schönste Tod! In urma semnalulu se dedù, si vaporulu a plecatu, publiculu cu inima palpitanda, cu ochi inundati in lacremi de bucuria se uità câtra loculu, unde se afla barbatulu acestu nemoritoriu. Dicu: nemoritoriu; câci tôte sunt trectatôre in lume, numai numele barbatiloru renumiti in sciintie si arte se eterniséza in memori'a ómeniloru!

Ocupati de idei esaltate, si de bucuri'a estraordena-ria, câ vomu fi mârtori la scenele cele mai infioratôre ajunseramu tiermurii insulei; si d'in regiunile fantasiei

trebuia sê cademu indata pe pamentu, intre impregiurârile de tôte dilele, câci la esire, pe vaporu ne calcau la picioare fâra crutiare, si ne impingeau d'in tôte pârtile; celu ce a calcatu pe insula inteia-óra, fu mai fericitu decâtu Columbu, candu in America a calcatu pe uscatu.

— Uita-te la fune! Ah ce innaltime! strigara si de ici si de colea, candu observara funea intinsa in mediu-loculu insulei intre arborii recorosi.

Ajûnseramu la loculu destinatu, unde dedûramu de o multime de ômeni, cari asceptau sê sune 6. ôre.

Peste câteva minute eroulu spectacolului se si sui pe fune.

Et nunc venio ad virum fortissimum; adeca: acuma sê ne verêmu cu fortia p' intre ômeni sê-lu potemu vedê pre densulu câtu de bine.

Producerea s'a inceputu cu o preumblare lina pe fune, tienendu in mana o ruda de vre-o 3. stângini, cu carea sustienea si deregea ecilibriulu; pasii lui erau siguri, fâra frica, cautatur'a si-o ficsâ pe direptiunea funei, si numai câta odata se îndurâ de noi, cesti moritori, sê se uite in josu; ér' picioarele lui cugetai câ sunt otielite si totusi elastice, si pe fati'a lui se potea observâ o detier-murire barbatésca, statur'a par' câ erâ inlemnita. Publiculu femeescu erâ incrementa de fric'a si de gróz'a, câ acusi va cadê d'intru innaltime, si candu ajunsa la ceea parte a funei, unu aplausu grandîosu se aredicâ d'intra spectatori, ca unu semnu de multumire. Ast'a in sa fostu nimica pe lenga producêrele, ce urmara. Elu adeca trecu totu fugindu pana la mediu-loculu funei, acolo s'a opritu, balansulu si-l'a întaritu de fune, si a esecutatu mai multe producêri gimnastice, in sa candu s'a datu peste capu, si stetû cu picioarele in susu, — cea mai mare parte a publicului tremurâ de frica, ér' mai alesu femeile 'si astu-para ochii cu marâmi de infiorare, si totusi apoi se uitara numai asia p' intre dêgete (dupa datina) la elu.

Dupa aceste urmara producêri totu mai grele si mai temerarie; asia de exemplu: luâ in spate pre unu anglezu, pre care-lu dusa pana la ceea-l-alta parte a funei cu o usioratate nespusa. Anglezulu acest'a n'are nici o tèmere, câ va cadê, nu, câci de mii de ori a trecut cu Blondin intre impregiurâri cu multu mai periculose, precum d. e. peste fluviulu Niagarei vestitu despre picaturele cele grandîose a apeî curatôre p' intre munti si vâi.

Este ôre unulu d' intre cetitôrii nostri, care sê invidieze domni'a cea innalta a anglezului? si vedeti, densulu la fiecare producere câpeta 15. di: cincî spredieze florini; in sa mai are si leafa anuala, — pana candu domnulu principalu, sêu mai bine supusulu lui câpeta câta 3—4000 de florini la fiecare producere.

Acuma in sa vine culmea producêrilor! Voi, cari aveti femêi, fete, sêu cunoscute p' intre publicu si voiti a fi anumerati intre mareinimosii, binefacatorii, sêu mecenatii sesului frumosu, — inarmati-ve cu totufeliulu de medicîne, ce intarescu corpulu, suscita curagiulu, precum: camfor, otolon (eau de Cologne) si esentii, câci partea cea mai mare d' intre ele voru lesinâ, 'si voru perde pre-înti'a, candu voru vedê, câ Blondin se lèga la ochi cu o marama alba, si apoi trage pe sine unu sacu grosu, pôte numai pentru aceea, câ daca va cadê, sê nu se lovésca asiâ tarê. Barbatulu cutezatoriu astufeliu 'si iê rud'a de balansu, pasiesce pe fune, si ah! dômnè àpera si feresce! elu alúneca, si cade — pe fune. Unu tîpetu grandiosu

d'in tôte pârtile anuntiasa spaim'a publicului mai finu. Eroulu in sa se scôla, probéza de nou, face 3—4. pasi, si érasi cade, sustienendu-se pe fune numai cu unu picioru. Publiculu aveâ téma, câ Blondin nu va potê merge acû nici innainte, nici îndereptu, nici nu va potê desbracâ saculu. Hollah! elu se scôla mai odata, si intre vivate poternice iute ajunge la ceea-l-alta parte a funei. Firesce, densulu a voitu numai sê bage unu picu de frica in privitorii sei, in sa nici decâtu nu s'a temutu a trece pe fune, de ôrece cu multu mai greu si periculosu a fostu a trece peste Niagara nóptea, legatu la ochi, si ascunsu in sacu.

Dupa producerea acést'a urmara si mai grele, si au pusu multa grige si in capulu barbatiloru. Adeca a luat cu sine unu scaunu, l'a dusu pana la mediu-loculu funei, si — a sieditu pe acést'a comod, dupa aceea a statu pe elu cu dâua picioare, si apoi numai cu unulu. Minune cum 'si sustienea ecilibriulu, mai alesu atuncea, candu luâ cu sine in ca si o mésa incarcata de beuturi si mancâri, si apoi in mediu-loculu funei a mancatu si a beutu con amore, a golitu pocale pentru sanetatea publicului; acést'a d' intre tôte producêrele ni se pare a fi fostu cea mai grea, câci se potea observâ prea bine, cum se légana pe fune, cercandu punctulu de mediu-locu alu ecilibriului; elu totusi s'a scolatu cu mésa si cu scâuna cu totu intre vivate extraordenarie. Nici n'a lipsitu alt'a, decâtu numai sê strige de pe fune: Kellner! zahlen will ich!

In urma luâ cu sine o tragóntia (teléga cu o róta) incarcâ pe ea o coteritia mare plina de flori si siedule rosie, galbene si vênete, cu inscriptiunea: Pour souvenir Blondin, — si trecandu cu aceste peste fune, le aruncâ in josu intre publicu, care apoi facû resbelu formalu, numai ca sê póta capetâ atare buchetu de flori sêu celu putienu o siedula de suvenire.

Cu acést'a se finî producerea lui Blondin. Si ca solemnitatea sê fie si mai mare, cu finea produceriloru se alésa o dama d' intre publicu, si i-o tienutu — precum se dice — o cuventare plina de focu si... vanitate femeésca! sê-i fie de bine! acést'a gloria nu i-o va invidiâ nimenea.

A mai urmatu apoi unu balu in liberu pentru poporu, care erâ imbetatu de glori'a dilei si de spiritulu atietiatoriu a — berei. A mai fostu in ca si unu focu arteficiosu (Feuerwerk, tûzijáték) la care publiculu erupsa in aplause, in semnu de placere.

Pela 11. ôre ne abatûramu si noi acasa de pe insul'a romantica a Margaretei, si am fostu osteniti, regusiti peste mesura, in sa nu de jocu, nici de strigârile vivatelor, ci de pulverulu grandîosu, ce se radicasa in àeru ca o statua nemarainita si miscatôre.

Mai insemnâmu in ca despre trecutulu lui Blondin, câ elu s'a nascutu in Francia si in ca ca copilu a fostu cutezatoriu; se suiâ fâra frica pe culmea stenciloru celoru mai tiepisie pentru atare cuibu de pâsere sêu rosa selbâteca. Tata-seu l'a crescutu de negutiatoriu, in sa elu s'a lasatu de acést'a, si s'a dusu la o societate de gimnastica, unde o fetitia blondina se producea pe fune. A probatu si densulu, s'a esercitatu intr' o innaltime totu mai mare, pana candu s'a produsu innainte publicului in Paris. Aci in sa a luat parte intr'o conjuratiune in contra imperatului, fu judecatu la mórte, si asia fu silitu a-si lasâ patri'a, trecandu pe o nae de adreptulu la Americ'a, pe pamentulu libertâtii. Ne avendu d'in ce trai, fu silitu a se produce cu maestri'a sa ingrozavitôre, si ca publiculu sê

nu cùgete, cã cele ce sunt promise pe placate, sunt insielatiuni, si mintiuni, producerea prima o-a facutu in daru, legandu-si funea de acoperisiulu unei case cu 6. aredicature (etagi) si tragandu-o peste strada pana la cas'a ceea-l-alta era cu 6. aredicature, a mersu pe fune pana la mediu-locu, apoi indereptu, in presinti'a unui publicu numerosu. Si aci s'a ivitu steu'a fericirii lui, si produce-rile i-a adusu o suma mare de bani; insa elu nu s'a indelutlitu cu acest'a, ci s'a produsu peste Niagara, fluviulu celu mai renumitu despre picaturele de apa, ce se formeza intre doua stence de piatra. Fiori 'lu cuprinsera pre

publicu mai alesu, candu se producea noptea. Aci si-a intemeiatu glori'a.

Unu Anglezu, cetindu despre Blondin indata a si calatoritu in Americ'a, se veda candu va cade densulu de pe fune, dicandu cã asta i-ar face o placere nespusa. De atuncea Anglezulu nu se mai despartiesce de elu, jurandu, cã elu trebue se fie matoru la mortea lui Blondin.

Altu-cum Blondin are si familia, adeseori 'si iè cu sine pre feti'a cea mai mare, carea imprascie flori de pe fune intre publicu; in Pesta insa nu s'a produsu cu ea.

M. B.

T E A T R U.

Diece fete si nici unu barbatu.

Opereta in 2. acturi, music'a de Souppé.

⊙ Operetele sunt unu feliu de opere, cu aceea deosebire, cã in operete se canta si se si declama, adecaneprezentarea este mestecata, pana candu in opere tote rolete se canta, insa ceea ce mai multu se iè in privire la amendoua: este music'a, si fromseti'a ei. — Operetele nu se dataza de multu, am potè dice, cã intemeiatoriulu acelor'a este compositorulu Souppé si Offenbach, cari cu ingenietitate loru a creatu o multime de opere pline de ariele cele mai fromose si placute, usiore si totu-odata rapitoare.

Asemenea este si operet'a „Diece fete si nici unu barbatu.“ Istori'a ei este simpla, insa totusi, dela inceputu pana la fine comica. Unu barbatu, care immormentasa 3. femei ale sale, fu daruitu de Ddiu cu 10. fete, un'a mai fromosa decatu alt'a, pre cari le-a crescutu dupa datinele a mai multoru natiuni, ca cu atatu mai usioru se le pota marita; de aceea fiecarea d'intre ele a invetiatu limb'a si datinele natiunii, de carea se tienea, asia un'a era germana, alta angleza, a treia italiana, a patr'a spaniola, a cincea francesa si asia mai departe, dupa datin'a acestoru natiuni se si imbracau; insa ca totusi se fie atare uniformitate intre ele, precum si in modulu vietiei loru, le-a invetiatu dupa regule militare, de cari parintele se tienea strictu; si asiã candu voia se le veda odata pre tote, seu candu venia la casa atare june plinu de sperantia, si parintele voia a-i-le face cunoscutu, — servitorea casei se imbraca indata in vesminte militare, lua tob'a, si le conchiamã cu acest'a. Pe lenga aceste tote artele fromose erau reprezentate in familia, asia d. c. un'a era cantarëtia, alt'a declamatore, a treia muscantu, a patr'a jocatore si asia mai departe, si totusi, pe lenga tote nesuintiele, si dorintiele parintelui nu-si capeta barbatu nici un'a. Ce se faca sermanulu parinte cu atate fete? Multu se svatuesce, pana candu i vine idea, de a invita pre teneri la casa prin o siedula pusa pe port'a casei anuntiandu cã in cas'a acest'a sunt de vendutu mai multe mobile si vesminte, precum si de arendatu mai multe chilia! Asia si facu. Astu-feliu fiecare, voindu a cumpera ceva, seu a-si arenda atare chilia, trebua se intre in casa, ca se le veda. Asia venira mai multi, si in locu de mobile, parintele 'si areta tote fetele sale, enumerandu calitatile cele mai insemnate ale loru, cugetandu cã daca nu tote, celu putienu 9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. seu in casulu celu mai fatalu un'a o va potè marita. — Vine unu teneru, unu flacau,

care n'are unu cruceriu la sine, cetesce anuntulu, si intru, se facu, cum se dice, unu iux; si catu fu surprinsu, candu in locu de mobile i-se representa 10. fete imbracate si invetiate militaresce. Aceste apoi 'lu petrecu cu musica, cantare, jocu, declamare, etc. un'a d'intre ele ferbe pentru prandiu, tenerulu trebua se prandiesca aci, la ce insa elu tare s'a fostu imbucuratu. Vine parintele cu unu cutietu mare, 'lu ascutiesce, si mi-lu tiene dreptu catra tenerulu nostru, acest'a insa cugetandu, cã domnulu casei voesce a-lu omori, se sparie, vine in trema, si nu scie ce se mai dica de frica, cu tote oa cutietulu precum se do scurea mai tardiu a fostu menitu de a taie cu elu pane pentru mesa. Dupa prandiu vine cencertulu feteloru sub conducerea si directiunea parintelui, aci insa tenerulu nostru adorme, asia de lunga fu producerea; in urma fu silitu a promite cã se casatoresce, si cã pre un'a d'intre fetele aceste o va lua de sotia. Si candu parintele intraba despre averea, ce o are, seu ce ar potè se o aiba tenerulu, acest'a se dechiarã simplu, cã dieu elu n'are nici unu cruceriu cu atatu mai putienu atare avere nemiscatore; pre parintii sei nu i-a cunoscutu, ei sunt immormentati de multu, s'a nascutu in Paris, insa ne avendu nici unu nume, si-a adoptatu numele „Agamemnon Paris,“ si numai uniculu semn de suveniru i-a mai remasu dela mama-sa, o medaila, in carea era desemnata mum'a lui. Domnulu casei se uita cu deadinsulu la reliquiele aceste, si candu vede portretulu, de surprindere mai nu cadiusa la pamentu, cunoscandu in portretulu acel'a pre a doua sotia a lui, pre carea o-a immormentatu in Paris, er' uniculu copilulu alu seu s'a perdutu in revolutiunea francesca, si eca! copilulu perdutu astadi a datu de cas'a parintesca pe nesciute, — asia credinti'a trebua se se defaca, famili'a s'a mai immultitu cu unu membru, fetele aflara pre fratele loru, de care ele n'au sciutu nimica pana in minutulu acest'a.

Asia parintele remasa cu 10. fete, d' intre cari nici un'a nu si-a potutu capeta barbatu. —

Am spusu la inceputu, cã istorior'a e forte simpla, si o tema forte veche, ce a fostu variata in mii si mii de forme prin novele, romanuri, tragedie, comedie, si in tote ramurile literaturei; aci mai multu music'a are valore, si trebue se marturisimu, cã ariele acestei operete tote sunt ca unu buchetu de flori fromose, in catu n'ai potè alege

d'între ele unu firu, sê nu dici: câ ceea-l-alta flóre e mai fromósa, si candú o ici ceea-l-alta, éra o în schimbî cu a treilea, cugetandu câ ast'a va fi cea mai fromósa; si in urma totusi te însieli, câci tóte pana intr'una sunt fromóse, placute, si bine amirosítore; tocmai asia sunt ariele aceste; nu te poti deslîpi de ele, le-ai ascultà de o suta de ori un'a dupa alt'a; câci ele sunt create pe pamentulu Franciei, in stilu si spiritu francescu, a câroru caracteristica este: usioratatea, vivacitatea, si varietatea imfromsetiata de conversarea cea fina a franciloru.

Operet'a acést'a o recomandâmu societâtii teatrale a dómnei Tardîni, câci ea se ocupa, precum scimu, si cu astu-feliu de piese impreunate cu cantâri, si noi suntemu convinsi, câ operet'a acést'a ar face casa plina.

Altu-cum a esitu de sub típariu unu estrasu micu d'in ariele aceste, ce se potu procurà d'in Pest'a dela oricare librariu cu unu pretiu fôrte moderatu. De aceea o recomandâmu celoru ce jóca forte-pianu!

Cununa de varietâti.

(?) Câtu iubeste romanulu dreptatea. Intr' unu satu romanu, Bazosiu, 2. óre de Temisiór'a, s-a intemplat unu casu fôrte caracteristicu, precum cetîmu in alte jurnale, d'in care se póte vedè iubirea de dreptate a romanului, carea însusire o potemu recomandà si altoru cercuri romane si neromane. Cu câteva dile mai nainte adeca între muerea judelui comunalu si o colocuitóre tierana s'a escatu o cërta, carea fu asia de aspra încàtu cea d'in urma fu sîlita a cere satisfacere dela judele comunalu pentru insultele, ce li se facura d'in partea tierenei. Judele ascultà cu atentiune si sange rece plansórea acusatèi, precum si respunsulu celeia-l-alte, si vediendu câ muerea lui n'a avutu dreptu, o-au arestatu pe mai multe óre, éra densa mirandu-se de seriosítatea strabuna romana a sotiuului seu, nu potú grai nici unu cuventu, ci se supusa la pedépsa. Séra la 9. óre fu dens'a eliberata d'in arestu, ca sê-si contînue trebile sale familiare. — Colocuitórii satului multu a pretiutu fapt'a acést'a nepartinitóre a bravului jude, încàtu fu aplaudatu si gratulatu d'in mai multe párti. — De atuncea judele se bucura de popularitatea cea mai mare.

(?) Nemulti amire. Se scie de comunu, câ in Romani'a se afla pe ici si colea imprasciate câte-va mii de suflete de natiunalitatea magiara, si câ guvernulu Romaniei insu-si i-a sprigionitu pre cei de religiunea reformata la zidirea besericei loru, ma sînguru dóm'n'a Romaniei a depusu piétr'a fundamentala la aceea-si beserica, ér' mai a-l-alta-eri in teatrulu romanu romanii au jocatú in favórea scóleloru reformate de acolo, totusi d. Franciscu Kóós in epistolele sale îndreptate câtra Redactiunea jurnalului magiaru „Ország Tükre,” innegresce câtu se póte de tare pre guvernulu, si pre romanii d'in Romania in genere, câ adeca: voescu a nimici natiunalitatea magiara, si câ adi mane nu va fi nici urma de magiaru in Romania de apesarea nesuferibila a romaniloru, si câ magiariloru d'in Moldov'a nu li iertatu a predicà in limb'a loru, si câ preutii italieni i verbuvéza sê tréca la alta religiune, sê-si desbrace natiunalitatea, si mai multe de aceste. — Vedeti fratiloru, cu ce vi multiamesse strainulu bunetatea? Vedeti cum cârtesse asupra vóstra unu ce, care se bucura de beneficiile vóstre? Dsa inca se plange, câ ungurulu, daca 'lu întrebi de natiunalitate, 'ti raspunde romanesce: sum unguuru! apoi póte romanulu séu guvernulu e de vina, câ densii si-a uitatu limba? Aceea in sa o demintimu cu totul, câ in Moldova li s'ar oprî a predicà in limb'a loru; o atare ordenatiune nedrépta romanulu, care de secolu se lupta pentru sant'a dreptate, nu póte sê

impuna altoru natiunalitâti, precum ni s'a impusu nóa aicea cu 15. ani mai nainte a portà matriculele bisericesci in limb'a magiara, ce nu o pricepeau bietii preoti romani! Fiti drepti domniloru, precum aicea, asia si acolo in pretensiunile DVóstre!

(?) Unu mortu inviétu. In Vien'a s'a intemplatú in septeman'a trecuta, câ unu mortu, care fu strapusu între morti in camer'a mortiloru a unui spitalu, a datu semnu de viétia, tragandu de clopotielulu camerei, a cârui fune, séu mai bine: sinoru de metasa fu legatu de man'a lui, precum si de a celor'a-l-alti morti. La sunetulu clopotielului intra servitoriulu, si pre unulu d'între morti 'lu afla siediendu pe scândura. Densulu adeca a fostu mortu-parutu, si déca nu se tredia in 24. óre, elu éra im-mormentatu de viu.

(?) Stralucitatea Sa D. Maria Leményi Capitanésa Supr. a Fagarasiului a stensu o suma fromosica de bani pentru fondulu juristiloru romani lipsiti de avere materiala. Numele contributoriloru se vor publicà in numerulu viitoriu alu Aurorei, si pana atuncea ne-am tienutu de datorintia a face amintire despre acestu faptu, adeveratu nobilu.

(?) Se cauta pretotú indenea o domnisióra séu si dómna ténera, carea ca baletista sê faca furóre grandiósa cu joculu ei gratiosu; leaf'a lunaria va sui la o suma enórma, — in sa se recere, ca dens'a sê n'aiba numai — unu picioru ca Donato. Poftimu concursu!

Corespondintia.

Fiindu aici dátina in toti anii — dupa esamenele anuale, cari pana in 25. Jun. se finescu in tóte scólele — a se impartî in diu'a de S. Petru premii eleviloru de ambe secsele, cari in decursulu anului s'au destinsu cu conduit'a si invetiatur'a, acést'a solemnitate aniversara s'a tienutu si in anulu acést'a, dandu-se premii in diu'a S. Petru promiandiloru d'in Colegiu si scólele gimnastice, a dó'a di celoru d'in scólele primarie (poporale) si a treia di totu in acela-si locu la Ministeriulu Cultelorú si invetiamentului, fetelorú d'in respectívetele 5. scóle publice, cari s'au infimtiatu de 4. ani si jumetate d'in fondurile Brancovenesci in fiecare Colóre*) câtu un'a, precum si d'in alte

*) Bucuresci e impartitu in 5. despartiri mari, fiecare d'in aceste avendu o numire de colóre d'între aceste: *Rosiu*, (a despartirii d'in centru) *Negru*, *Gâlbenu*, *Verde* si *Albastru*, cari despartiri se subimpartiescu in suburbii, (mahalae).

pensionate de fete particulare ce se afla totu sub inspectiunea statului. — Cătu despre premii, aceste sunt pentru premiandii si premiandele ce se dicu: de Clas'a I. cununa de bucsu (Buxus semper vivum, Buchsbaum, simbolulu trainiciei) si altfelu de foi verdi de asemenea insemnătate, cu care se dau si cărti scolastice pentru usulu anului viitoriu, si in clas'a in care sunt trecatori, éra premiandii de Cl. II. si III. primescu numai cărti.

De si nu potù fi de asta-data ilustrata solenitatea acestui actu cu persón'a Mariei Sale a Domnitoriului, care candu e de fatia sînguru pune pe capu cununele, totusi s'a petrecutu — presiediendu D. Ministru de Culte — cu multu decoru si animosităte. La acést'a fiindu chiamate cu căteva dile mai nainte prin bilete tóte autoritatile si toti cei competinti, si spre acestu scopu fiindu pregatitu salonulu celu mare d'in localulu Ministeriului si infrumsetiatu cu ghirlande de flori si verdétia, a asistatu publicu alesu si numerosu la actulu impartirii premiiloru, care a tienutu in fiecare di dela 11. pana la 2. óre d. m. si s'a executatu intre salvele de musíca intonate de bandele corpuriloru militaresci, cari incantau totu-odata si inimile multimii adunate in piat'a d'in naintea palatului ce se afla lenga pompós'a gradína publica, numita: Cismegiu, d'in mediu-loculu orasiului; — in salonu resunau cu svaivate melodiele musiceí vocale a coruriloru formate d'in elevii scóleloru, cari cu acésta ocasiune dau totu-odata si probe de acésta arta delicata ce asemenea o invétia peste anu prin scólele respectíve.

Insa d' intre tóte mai admirabilu, mai supriindiatoriu, si chiaru farmecatoriu a fostu actulu de a treia di, candu acela-si salonu — care si altcum este escelinte — se presentà arangiatu ca o espusetiune séu museu de elegante manufacture de cosatura, lucrate in scólele de fete, si acuma espuse vederii publicului ca probe onorifice numai de talentulu si industriositătea feteloru si de singular'a ingrijire a directoreseloru ce le invétia, ci chiaru de nobile sentieminte de natiunalitate si patriotismu, ce straluceà d'in inse-si rezultatele intreprinderiloru lor. Nu erau aceste alta, decâtu totu atâte capdopere de cosatura si impletitura, precum camesi, ciorapi, (strimfi) saculetie, cepse, caeiule s. a., asemenea si lucruri de sticuitura, reprezentátore de diferite obiecte, precum: flori, animale si chiaru tablouri de monumente natiunale si straine, care intre tóte cele-l-alte erau mai minunate, căci ceea ce se pareà privitoriului d'in departare a fi o pictura frumósă, apropiindu-se observà, cá e o fina sticuitura; intr' unu locu stau redficate pe mésa: tabloulu lui Stefanu celu Mare, asistandu la solenitatea oseminteloru celoru caduuti in resbeluri, si altulu alu intrării lui Mihaiu Bravulu cu triumfu in Alb'a Julia, lucrate in scól'a feteloru d'in Colórea de Negru; intr' altu locu, unde inscriptiunea sticuita cu auru aretà scól'a de Rosiu, se vedeà tabloulu lui Bogdanu si Radu V. facandu pace, si intr' altu locu unde acopereau paretele salei productele scólei de Albastru, unu tablou representà cu colorí fórte naturale si in tîpulu celu mai bine nimeritu — se póte dice — portretele a doi tirolezi intre munti cu arbori; unu altu tablou ca de 3½ urme in latime si 5. in lungime, infintiatu prin o dilgintia neobosíta de 10. luni, representà batali'a dela Vaterlo astfelu,

incátu nici pictur'a n'ar potè infatisià mai acuratu sítuatiunea lui Napoleonu atátu cea d'in afara, cătu si cea d'in laintru a inimii d'in nenorocósele momente a caderii lui. — Afara de aceste, pèrini, covóre si alte operate elegante dela tóte scólele — intre acele multe cu auru lucrate — infrumsetiau mesele cu densele incarcate.

Atát'a progresu s'ar parè cuiva cu neputíntia in asià scurtu tempu dela infintiarea celoru 5. scóle publice de fete; cu tóte aceste elu este realizatu; dovéda si acésta, cá geniulu romanu, candu nu-lu mai impèdeca sórtea sinistra si fatalitáti ca ale temporiloru trecute, se desvólta, nesuindu cătra perfectiunare intru tóte, care in viitoriu inca este aici cu atátu mai asígurata, cu cătu si impartirea premiiloru de acum, care s'a executatu cu solenitate démna meritulu feteloru si conducátoreloru lor, a datu negresitu mai mare impulsu naturei puse in calea progresivei desvóltári.

S. Munténu.

Anunciu de prenumeratiune.

Societatea besericésca literaria a teologiloru romani d'in Vien'a, conformu statuteloru acelei-a-si, ca celu pucinu la doi ani sè adauga la edificiulu literariu cu ce-va opu originariu séu tradúcere, si in anulu acést'a — cautandu la lips'a mai comuna mai alesu pentru preutii si invetiatorii comunali — se apuca de tradúcerea unui opu catechetícu sub numele „I. Deharbe“ carele e unulu d'in cele mai bune si mai acomodate, si consta d'in trei tomuri, fiecare d'in 28. cóle in originariu. — Fiindu inse opulu cu multu mai mare decâtu sè se póta edà de odata, parte pentru marimea lui, parte pentru nepotíntia de a se acoperi spelele típariului, societatea se detiermuri a edà numai căte unu tomu odata. — Asiè dara tradúcerea tomului 1. fiindu gar'a, societatea publica prenumeratiune si róga pre Onor. publicu romanu preste totu, si in specie pre toti acei mari partenitori ai literaturei natiunali, voitori de bine, doritori a inaintarei si latirei besericéi lui Cristosu, ca sè binevoiesca a concurge si acum'a cu prenumeratiunea la acestu opu de mare folosu pentru crestini.

Cautandu mai in colo la lipsele speciali, societatea vedíu cu scopu a publicà prenumeratiune in favorulu toturoru, asiè ca cei ce nu voru potè sè respunda pretiulu de odata cu inscrierea in col'a de prenumeratiune, sè depuna acel'a-si pretiu la primirea opului. Éra onor. Domni colectanti — pre cari societatea va fi indetorata a-i onorà cu unu esemplariu *gratis* de la 10, suntu rogati ca sè binevoiesca a tramite onoratulu nume alu toturoru, atátu a celoru ce deodata cu inscrierea voru depune si pretiulu, cătu si a celoru cari lu voru admanuà la primirea opului; — pentru ca asiè sè se scie intogmi cu numerulu esemplarieloru típarinde. Pretiulu pentru fiecare esemplariu e 1 fl. 50. xri. v. a.

Ce se tiene de tempulu esirei de suptu típariu, la care societatea se va nisul ca dupa potíntia sè fie cătu mai scurtu, acel'a va aternà sînguru numai dela imbratisiarea Onor. publicu, care inse la tóta intemplantia nu va fi mai multu de cătu 3 lune de-la incéperea anului scolástecu.

Onoratele Redactiuii a celoru l-alte diurnale romane suntu rogate ca sè binevoiesca a primi aceste in colónele lor.

Tóte scrisorele suntu a se adresà:

„Societatei besericéscii literarie a Teologiloru romani in seminariulu gr. cat. centrale. Schönlatern-Gasse Nro. 10.“

Vien'a, 28. Juliu 1864.

Georgiu Telescu m. p.
presiedînte.

Vasilíu Getie m. p.
notariu.

Portretulu lui Jonu Dragosiu s'a si pusu in lucrare; deci ne rogâmu a grabi cu prenumeratiunea, căci pretiulu de vindere va fi urcatu. **Red.**

Proprietariu, redaptoru, respundietoriu si edatori: IOANICHIU MICULESCU.

Mai avemu putine esemplare d'in anulu trecut.

Cu típariulu lui: EMERICU BARTALITS.